

IN MEMORIAM

DÉSIRÉ DEDECKER

Op 30 december 1975 verloor de Marine Academie Désiré Dedecker, sinds 1965 geassocieerd lid van de Marine Academie.

Stammend uit een familie van binnenvaartreders, is zijn belangstelling voor de binnenvaart steeds levendig gebleven. Na de Tweede Wereldoorlog was hij verbonden aan de Belgische Rijnvaartmissie te Ruhrort; nadien was hij mede-oprichter van „Binnenscheepvaartnieuws” om later uiteindelijk verantwoordelijke functies in het bankwezen te bekleden.

Voor de Marine Academie gaf D. Dedecker op 16 december 1964 een lezing over „Problemen van en voor de Belgische binnenscheepvaart”, die opgenomen werd in de *Mededelingen*.

Hij interesseerde zich ook voor de historische kant van het scheepvaartbedrijf en droeg als lid en commissaris van de v.z.w. „De Vrienden van het Nationaal Scheepvaartmuseum” bij tot de uitbouw van het Nationaal Scheepvaartmuseum.

Met het heengaan van D. Dedecker verliest de „Marine Academie” en de v.z.w. „De Vrienden van het Nationaal Scheepvaartmuseum” een beminnelijk en enthousiast promotor van de maritieme gedachte.

ALBERT LILAR

Op 18 maart 1976, overleed ons lid, Minister van State, Baron ALBERT LILAR, dr. in de Rechten U.L.B.

Baron LILAR was Oud-Staffhouder van de Orde der Advocaten te Antwerpen, prof. emeritus aan de Vrije Universiteit te Brussel en aan de Université Libre de Bruxelles, Voorzitter van het Internationaal Maritiem Comité, Voorzitter van de Belgische Vereniging voor Zeerecht, Oud-Senator, dr. honoris causa van de Universiteit van Alligar (Indië), Lid van de Académie de Marine de France.

Hij was een wetenschapsmens, een man met een hoogstaande cultuur, een maecenas en een beschermer der Schone Kunsten.

In zijn hoedanigheid van voorzitter van tien zittingen van de Diplomatische Conferentie van het Zeerecht, te Brussel, van 1952 tot 1971, was hij aan de basis van talrijke internationale maritieme overeenkomsten, die mijlpalen zijn op de weg van de evolutie van het Recht.

Een zijner idealen was de eenmaking van het internationaal maritiem recht als een der motoren voor de toenadering tussen de naties.

Zijn grote betrachtning was de conceptie van teksten die beantwoorden aan reële noden en er de beste oplossing aan bezorgen. Hij wenste geen abstracties te creëren, maar werkelijk realiseerbare verhoudingen.

Zijn filosofie lag besloten in de overtuiging dat de rechtskundige de pen hanteert en de man van de praktijk de oplossing moet geven. Deze stelling van Louis FRANCK, de stichter van het Internationaal Maritiem Comité, was ook de zijne.

De Marine Academie betreurt ten zeerste het heengaan van deze eminente confrater.

PIERRE WILDIERS

Werd te Antwerpen geboren op 7 april 1901. Na het behalen van zijn diploma van licentiaat in de handels- en consulaire wetenschappen begon hij zijn loopbaan als erkend dispacheur.

Hij werd hoogleraar aan de Rijkshandelshogeschool en later aan het Rijks-universitair Centrum van Antwerpen.

Als groot specialist in het privaot zeerecht, had hij ontelbare wetenschappelijke studies op zijn actief, voornamelijk op het gebied van de zee- en binnenvaartverzekering.

Tevens doceerde hij de Spaanse taal en publiceerde hij talrijke Spaanse taalleerboeken.

Gedurende lange jaren was hij trouw medewerker van het dagblad „Lloyd Anversois” (waarin hij o.m. de maritieme jurisprudentie commentarieerde) en van talrijke wetenschappelijke tijdschriften.

Na jarenlang geassocieerd lid te zijn geweest werd hij in april 1976 verkozen tot actief lid van de Marine Academie.

Pierre Wildiers koppelde eenvoud en natuurlijke vriendelijkheid aan grote wetenschappelijke kennis en ervaring.

Hij overleed op 20 september 1976.

Een minzaam en toegewijd confrater is heengegaan.

FRANS SMEKENS

Op 6 januari 1977 overleed ons medelid en voorzitter van de afdeling scheepsgeschiedenis, archeologie, zeevaartgeschiedenis en zeerecht.

Zoon van een arbeidersgezin uit de Seefhoek, zou hij reeds in zijn kinderjaren blijk geven van een hardnekkig doorzettingsvermogen dat zijn voornaamste karaktertrek zou blijven. Hij wilde onderwijzer worden, doch in die dagen was het zo, dat wie niet de volledige oefenschool doorlopen had, weinig kans maakte om in het toegangsexamen tot de stedelijke normaalschool te slagen. Op twaalfjarige leeftijd als eerste in het stadsexamen geslaagd, trok hij de stoute schoenen aan en vroeg hij, zonder dat zijn vader het wist, de hoofdinspecteur om een onderhoud. Het resultaat was dat hij tot de vierde-gradafdeling van de oefenschool werd toegelaten. Hij werd onderwijzer en regent (letterkundige vakken). Vervolgens zou hij, hoewel gehuwd en overdag hard werkend, voor de Centrale Examencommissie te Brussel de wettelijke graden behalen van licentiaat in Wijsbegeerte en Letteren (Geschiedenis) en geaggregeerde Hoger Middelbaar Onderwijs, met een thesis over ambachtsgeschiedenis. Tussendoor studeerde hij ook aan het Hoger Instituut voor Kunstgeschiedenis en Oudheidkunde van de Rijksuniversiteit Gent, maar kon er – als vrij student – slechts partiële examens afleggen.

Naar het getuigenis van Jan Peeters, ere-inspecteur-generaal van het lager onderwijs, die mee de hand had in diens keuzerichting, was Frans Smekens een schitterend onderwijzer: „Tot de laatste dag, voor hij zijn diploma behaalde, bleef hij de man, die met groot pedagogisch talent de kinderen uit zijn school op de Dam les bleef geven en door hen op de handen werd gedragen”. En als algemene karaktertrek eert Jan Peeters in Smekens „de vleesgeworden loyauteit en eerlijkheid” – iemand op wie steeds kon gerekend worden.

Sedert 1931 aangesteld in het Antwerps stedelijk onderwijs (onder meer als leraar aan de Lagere en Middelbare Normaalschool), werd hij in 1946 adjunct-archivaris bij het Stadsarchief. Bij de reorganisatie van de stedelijke musea, in 1952, kreeg Frans Smekens, als conservator, de verantwoordelijkheid over de vijf instellingen die in de groep Oudheidkundige Musea gebundeld werden. In het Museum Vleeshuis werden de verzamelingen stelselmatig aan het publiek getoond onder vorm van elkaar opvolgende inventaristentoonstellingen. Het Brouwershuis werd als gebouw gerestaureerd: zijn uniek bezit werd opgefrist. Het vergrote Nationaal Scheepvaartmuseum werd volledig ingericht en voor het publiek toegankelijk gesteld. Ook het Volkskundemuseum werd, in zijn nieuwe behuizing, geopend. Aan de uitbreiding van de verzamelingen van het Etnografisch Museum, dat zijn zorgenkind zou blijven, werkte hij actief mee. Bovendien traden deze musea naar buiten met grote tijdelijke tentoonstellingen in andere gebouwen en zelfs met reizende exposities in binnen- en buitenland. Bij dit alles is conservator Smekens de stuwende kracht geweest, die niet naliet zijn medewerkers, ook de kleinste, aan te moedigen.

Hoewel overladen met zijn ambtsbezigheden, liet Frans Smekens ook op nationaal museumvlak van zich horen: zo was hij secretaris van het Belgisch Nationaal Comité van de International Council of Museums en van de Belgische Museumvereniging. Als cultuurhistoricus maakte hij deel uit van de Nationale Commissie voor het Cultureel Patrimonium en van de Nationale Commissie voor Opgravingen. Van 1949 tot bij zijn overlijden was hij secretaris van het Genootschap voor Antwerpse Geschiedenis en verzorgde ten prijze van grote inspanningen als zodanig mede de redactie van drie omvangrijke collectieve werken over de geschiedenis van Antwerpen in de 16de, 18de en 19de eeuw.

Voor de reeks Historische Verhalen voor de Jeugd trad hij op als gewetensvol lector, aan wie geen geschiedkundige onnauwkeurigheid ontging.

Frans Smekens was van bij de oprichting door Willem Eekelers in 1948 actief in de socialistische club Contact. Hij was er enkele malen voorzitter van en steeds een trouw en stipt bestuurslid, dat oog had voor nieuwe initiatieven. Hij hield er ook verscheidene voordrachten, die getuigden van een grondige kennis en een onoverzienbare historische bagage.

Met dit alles, gevoegd bij zijn talrijke bijdragen en lezingen over historische en kunsthistorische onderwerpen, zijn slechts enkele facetten van Frans Smekens belicht. Zo was hij een grondig kenner van de klassieke muziek (zelf een begaafd violist, die de praktijk noodgedwongen wegens zijn andere studies had moeten verwaarlozen), die Mozart en Beethoven boven alle anderen stelde. Wie met hem over films wilde discussiëren, moest op dat gebied al heel onderlegd zijn. Dit alles werd overkoepeld door zijn sociaal engagement.

Frans Smekens werd in 1956 lid van de Marine Academie en hield toen een bijzonder opgemerkte voordracht onder de titel „Braakliggend terrein betreffende onze nationale zeevaartgeschiedenis in de Moderne Tijden”. Hierdoor bleek meteen de brede kijk die hij had op onze scheepvaartgeschiedenis en zijn synthesevermogen.

Na het overlijden van René de Bock werd hij in de Marine Academie dan ook diens opvolger als voorzitter van de afdeling scheepsgeschiedenis, archeologie, zeevaartgeschiedenis en zeerecht en hij bleef dit tot bij zijn overlijden.

In deze functie heeft hij voor deze afdeling van de Marine Academie een zeer stimulerende actie gevoerd die tot uiting kwam in de talrijke belangrijke werkvergaderingen en spreekbeurten die onder zijn voorzitterschap werden gehouden en waarvan de neerslag terug te vinden is in de vele bijdragen die in de *Mededelingen* werden gepubliceerd.

Frans Smekens was een voorzitter die op de hem eigen voorzichtige en doordachte, vriendelijke, en zonodig kordate wijze delicate kwesties kon oplossen. Hij was iemand „waarmee te praten” was, iemand die kon luisteren naar argumenten en dus een man waarmee feitelijk iedereen kon opschieten. Hij stelde nooit exclusieven.

Buiten trouw, eerlijkheid en toewijding moet van Frans Smekens ook getuigd worden dat hij een open oog had voor al het nieuwe en dat hij met groot begrip optrad tegen nieuwe opvattingen.

Hij was daarbij een uitzonderlijk vriendelijk en gelijkmoedig man, met een bijzonder gevoel voor menselijke takt.

J. VAN BEYLEN

CHRISTIAN MONHEIM

Geboren te Antwerpen op 10 april 1903, begon hij zijn loopbaan als handelsagent in het voormalig Belgisch Kongo.

Van 1930 tot 1945 was hij bibliothecaris van de „Koloniale Hogeschool van België”.

Nadien was hij tot zijn opruststelling hoofd van de informatiedienst van de Société Coloniale Anversoise. Als journalist was hij vast medewerker van verscheidene nederlandstalige en franstalige kranten en maritieme tijdschriften.

Zijn grote kennis van Zwart-Afrika en van onze voormalige kolonie in het bijzonder wordt weerspiegeld in zijn talrijke werken, die hij aan de geschiedenis van dit land, zijn bevolking en zijn tradities heeft gewijd.

Merkwaardig waren zijn mededelingen voor de *Marine Academie*, met als titel: *Le Rio Nunez, une colonie pour 5.000 frs* en *Les traditions coloniales de la Belgique*.

Alhoewel hij tijdens de laatste jaren van zijn leven fysisch zwaar gehandicapt was en daardoor bezwaarlijk aan de werkvergaderingen van de Marine Academie kon deelnemen, bleef hij met raad en daad de afdeling scheepvaartgeschiedenis en archeologie steunen.

Hij overleed op 2 februari 1977.

JEAN POLL

Geboren te Ruysbroeck (Brabant) op 29 maart 1905.

Middelbare studies aan het Atheneum te Brussel, daarna gedurende vier jaar aan boord van het Belgisch schoolschip „L'AVENIR” (1921 tot 1925).

Begint in 1926 als derde officier bij Armement Deppe.

In 1930 behaalde hij zijn brevet van Kapitein-ter-lange-omvaart.

Hij vaarde voor Armement Deppe tot in 1938, daarna bleef hij aan wal door familiale omstandigheden gedwongen.

In 1938/1939 was hij leerling en hulp-Scheldeloods.

Van 1940 tot 1945 was hij professor aan de Hogere Zeevaartschool te Antwerpen waar hij scheepsbouw- en zeevaartreglementen doceerde.

Na enkele reizen als kapitein bij de rederij Deppe werd hij in 1945 wal-kapitein. Hij vertegenwoordigde de Belgische reders op de Seattle Maritime Conference in 1946.

In 1953 werd hij jurylid aan de Hogere Zeevaartschool te Antwerpen en sinds 1951 was hij lid van de Admiralty Court in Londen.

In 1958 werd hij Eredeken van de Belgische Koopvaardij en in 1960 lid van het Institute of Navigation in Londen.

Hij was ontwerper van het projekt voor de coördinatie van het verkeer in het Kanaal van Dover en in de Noordzee.

Daar de rederij Deppe, voor wie hij sinds 35 jaar werkte, fusioneerde met de Compagnie Maritime Belge, gaf hij in 1960 al zijn functies bij de Rederij Deppe op. In 1961 opende hij een bureel voor maritieme expertisen, de firma J. H. POLL & C°.

In 1973 trok hij zich terug als actief medewerker maar bleef aan de firma verbonden als raadgever. Hij overleed te Antwerpen op 22 april 1977.

Met Jean POLL verliest de Marine Academie, waarvan hij geassocieerd lid was, een uitmuntend nautisch deskundige, van wie de faam in maritieme kringen wereldwijd verspreid was.